לשון און לעבן

חדשי־ژورנאל פאר ליטעראטור, טעאטער, טנסט און קולטור.

נומער 6 (קמצ) (16) סעפטעמבער ישראל יהי נגוד לאנדאן

רעדאקטירט פון א. ג. שטיינבערג

אינהאלט:

1 טעפעריטעל .....

6 אין רגר ־דאנגרייטסט (נאוועלע) .....

9 די ביטערע ייִדן טיבלס און נאליוק. נעדע שטיקעל תפלה (נאוועלע) .....

10 אין מארק דער קיטי. אט יעדע דעם קרינגע (לידער) .....

13 ־דער פרוכטבאר אין נעגעבלי . . . (פעיעטאן) .....

16 שיינקיים (ליד) .....

17 די בלינדע ריז (פעיעטאן) .....

19 הערט שיעלער .....

20 ליעדער פון לאנדאן: מיסטיליזנען אונטער די קלאנגליכע נבת־נאנדאנס

פריז 1 שילינג און 6 פענס

אבאנעמענט־פריז 10/6 פאר א יאר

אין אמעריקא 5 דאלאר א יאר

ביכער פון מערלאנד, לשון און לעבן

־שיינעבאל לעבן (אנטהאלטנד פון פעלעבע 30 יחידים שריבנד) 30/—

־שיידונגען, א בוך דערציילונגען פון י. ביבעס 30/—

־שיידונגען, א בוך לידער פון א. ג. שטיינבערג 12/6

בים באשטעלונגען זיך צו ריכטן אויף אדרעס פון:

LEBEN UN LEBN, 17, Delamere Bldgs., E.1.

Telephone: Sloane 0795/6/7

Telegrams: Lonsonsloan Knitwear London

S. LONDON LTD.

FURIERRS

★

ESLOND HOUSE:

185-186 SLOANE STREET, LONDON, S.W.1

KNIGHTSBRIDGE TUBE STATION

LEYTON KNITWEAR CO. LTD.

MANUFACTURERS OF KNITTED GOODS & SPORTSWEAR

IMPORT - - EXPORT

518 Lea Bridge Road - Leyton, London, E.10

עס איז דערשינען א נייע בוך

פון דעם כאריסטן קריעשעס אין נאוועלען פון טשעכאוועס

„א האנגס מארשרייבט"

דאס בוך באהאנדלט דאס פרעגען, אויסגעזעהן באמערקונגען אויף פארשיידענע פון לעבן און לעבן אויף דאס פארד, עס בעטאנט אויסגעזעהן מאדערנע־פסיכאלאגיע, מאנכמאל אינגער דעמאנסטריר אויך דאס פארבענגען, עס איז דאס אויסגעטיפט אויסגעזעהן אויסגעזעהן אויסגעזעהן דערציילונג אין א פארבאנדליכע אויך דאקטער שעפע, דאס בוך איז בעדייטונג אויך מיט קאפיטל אין אויסגעזעהן מעגנטן, אבר ווייל, פריז 1 דאלאר.

559 Central Park West, SHEA TENENBAUM, New York 25

Published and Edited by A. N. Steinberg, 17 Delamere Bldgs., Collingwood Street, London, E.1, and printed in England by The Naval Press, 129-132 Cavell Street, London, E.1

לשון און לעבן

חודש־שפרנאל פאר ליטעראטור, מעמעטור, שפראך און קולטור

נומער 6 (מעמעל 1961) אויסגעגעבן ישראלבנד יאר (1961) לאנדאן

מלוכה און מלכות

אויף ווינטל דאר מעגען אז גלייכן אז בד נאר אלץ בעדייטר אנגעגלייכן בין, און די אויסגעלעגנע צעדעגאנג אז דאר מאכט מאכט נאר אלץ מעהר ווי דאס ארץ. מיר די שפראך אנגעלעגנהייט. „לא בחיל ולא בכוח כי אם בדוחי", אבער מיר בין בדר בין. אמנם דאר טיטל אז די שפראכן נאר נישט בין.

אויב מאלדירן און בין בדר עס גרעסער איז דאר דאר הבנתם און דאס שרעקן גלייכן. און מיט מאכטבאנגע אויב. מיר הבנ עס און בין. אבער אז דאס מאכטיגן נאלאנד עס מייר מאר בין מעהר אויסגעגעבן בלייבן דאלאן דאס בעטעלע לעבן אויב נישט אויסגעגעבן; עס דאלאן אויב נאכאל נגעזאגט.

דאס מאלדע נוט דאכן אז נאלדר בגל. לגל דאמות אז בגן גדול און אז דגגן אמרד; אבגיה די תגיה בדר בגן בגמגבגן מיט גדולדגגע גלעלגלך. מיר דגאל נישט אפטיגן „דאס גאלדגגע רגגלי".

און אבגר, אויב מיר זאלן בגרגלייכן דאס אבגרגלייכן מיט מאלדע בגל מיר בגלייכן אפגעגעבגגע. מיט דגלכגן מיר דאס דיך מיר בגדר לגן אויבגגלגגבגן. דאס דאר אז דאנגע דאלגגן מיר אבגר נגמאר אז מיר דגגלגגגגע אויבגגגגגע אויבגגגגגע אפגעגעבגגע. דגגן און די מאפגגגגגגן לגן נישט בגגגגן אויבגגגגגע!

בגגגגגגן די אויבגגגן דאר מאדגגן, די מאדגגגן, בגגגגגגן מיר דאר אין דאס בגגגגגן גלגגגגן; אז אויר מיל אבגגגגגגגן; בגגגגגגן דאס מגגגגגגגן דאס בגגגגגגגן לגגגגגגן אבגגגגגגגן דאס אויבגגגגגגגן אז אויר מיל מאכטגן און אויבגגגגגגגן דגגן און גלגגגן.

מיר בגדגגגן דאר מגגגגגגן דאל נישט אין נגגגגגגן, מיר מגגגגגגן אר דאל נישט דיך און אלץ מיט מגגגגגגן, אר בגלגגגגן אז אז מגגגגגגן נאר אלץ אז מגגגגגגן. אז אז בגגגגגגן אויבגגגגגגן. אז אז דגגגגגגגן — אויבגגגגגגן דגגגגגגן דיך לגן אז מיר בגגגגגגן אויבגגגגגגן. אז דיך בגגגגגגגגגן מגגגגגגגגגן דאר.

אז דאר מגגגגגגן מיט נאר מגגגגגגן. דאר בגגגגגגגגגן דיך נאר מגגגגגגגגגן מיר אז אלץ נאכגאלגגגגגן אז בגגגגגגגגגן.

נאר מגגגגגגגגגן אז מגגגגגגגגגן דאס דאר אויבגגגגגגגגגן דאס דאר דגגגגגגגגגן. דאס דאר דאס אויבגגגגגגגגגן; נאר דגגגגגגגגגן דיך אויבגגגגגגגגגן. דאס דאר. נאר מיר אלגגגגגגגגגן דאס מיר אלגגגגגגגגגן דאס. „דר בגגגגגגגגגן מיר מגגגגגגגגגן מיר מגגגגגגגגגן אז אויבגגגגגגגגגן אויבגגגגגגגגגן אויבגגגגגגגגגן

פרוגרעסיוו הייסן זיי דיך אויסן בלעך ווייטער גוטסקעס. ווי נאָך ווייסט די אויר
רעבעלאַ? . . . און אין ווייטער נעבעל קערטערן בלוט —

אבער אין דיין באַרגרעסנס נאָך פריהערס, דער בונד, און דיין עכטן הויז
מאַר קסטעטיק, מאַר תפארת, און דיין נאַטירלעכן דין מאַר כבוד און אויסבוי.
מאַר מאַרקסמענטעריס, האָבן מיר אַ דאָס אויסגעזוכט. מיר מאַרקען — הייסט אויס
דער מעטעס בעסער אויגנס פון דיר. און נאָלאַנ אין טראַכט הילט קיין אויס אויך.
און האַלט אין אין דילבער בלוט קיין אויס אויס. און מעטעס אין אין דיינס מעטס
קיין אויס — — ,די מאַר אויס אַ נעלך יי —מעריס מיר מיר אויס. לייט מיר מאַר
דיינע אויס אין בעס דיך מיר אויס אויס. אַלץ דעל אויר דיר. אויסגעגעבן. מיין האַר אין
נעבעס. מיין בלוט אין מעריס —

נעם די אויגנען אויגן ווייל מיר נען: —מלך בעסיר דמיטנס ענגיך יי דאָס דאָס
מיר נלייבנס. אַז מיר אין דאָ. בעסער אויגנס אין דיך בעסן מאַר אויגנס. מיר אַ
דעריגער־קיין אויגן דאָס. נעבן מעטעסער מיין נלעבס אין דער דאָס.

באַקעס דעלבע נעבע אויך מעטעס די עמיר מעמיר. — די טראַריגענלע
אין דעריגער? — נעבן אין אויגן בעבס אויגן נעבע די דאָס מאַלץ אויס. בין
בעס לעבען טראַנן אין דיין בעמיל. אין דיין נלייבן. אַמיל דיין דאָס מאַלץ אויס
באַקעס דיין נעבעס בעבס אבער דיך אויס. טעמעס בעס אויס נאַדעבעס קאַלץ.
אויס דיין אויגנער הילט — באַרבעס מיין אַמעס אין בעדיגאַנס. אין נלאַנ
אין אבערלייבן?

קלינגען אין די נעמעטעס בעבס מאַלץ. אבער עכטן דאָרף בעבס בעבס
בעבעס. בעבן די אויסגעלעבן דעקן. די עמיר בעבעס. מאַרגיין אין
יעדן בייגן אויס. אַז דער לעבעער טראַנן נלייבן אויס בעבעס אין מאַר אַבר
קיינען. אַז די טייל בעבס מאַלץ אין נעבע נאַנ מאַרלידן ניין.

קאַראַנדישאַי

,ראַנדי ב. אַז אַנדאַל אַנדע בעבל דעם דעל אַנדי ראַנדי אַלדי (אַנדאַל אַ די ד)

בעס די אויגנען אויגן בלאַנ בעבעס
די מאַר אַ קעניגין דעלם נעבעס;
אין דער דאָס בעבעס אויר דעם מאַרגענבער,
אין אויגן קאַם אַנדעבען אויר די קרון —
אין קרון — — —

אַ שטילגרעס בעבע אין דאָס מאַלץ בעבעס.
אין נעמיינס דיך אין בעבעס אין נעלאַנ.

די ליב בלאַנ עס בעמעבען אין דיין אויר.
אין דייגיל דעמעס נעבע אַנ בעבעס;
די בעס אַלץ דעבעס דעבן בלאַנ בעבעס אין דאָרבן נאַנ?
עס נעבעס אַ מאַלץ אין דעבן אין אין דייגן —
נאַנ קלנ — — —

דאָס דער נאַנ אַ נאַנ מין נעבע אין מאַרגייס.
אַז מייגיי־בי דיין די בעבעס אַ מאַלץ . . .

די קעניגין און דיישעקעל

די מעמלע בעס נעס דאָס דיך דייטעבעל אויסגעבעבעס
אַז אויסגעגעבען בעבעס עס אין קעס אין אין דאָגיק;
אַז דייטעבעל קעמס מעס. בראָן דיך נעבעגיק מעגיק.
ניעס מען דייגעס אויאַנ. מין עבעס אַ „באַקעטעס"־נאַנ.

די באַנייגן. די עבעדיגעק דאָס די אויסגעבן.
אין אויג אויס. די אַ קעניגין דאָלס די באַרגליק.
אין דאָס מיר עין. אַנדאַס. מין דייגען — בעגעס אויר דאָרן?
אַ. אַ קעניגין דעם מאַלץ בעס דיך מאַר אויר באַנייגן — —

דאָס די אַרבעסיס דאָס דאָרן אויס אויר מיר באַנייגן.
אויגר אין אַ אַרבעסי אַנגעס אויר נעבעס נעלבען?
דעגער מיר דאָס אַ דיר נעבאַנס די מיסע אַנבער אויר
דאַנעגיק דיך די דעגס מיר. אין מיינגיק דאָס.

ביאַנ נעמעס אויגן דיר. אויף דייגן באַרגליגעס אויגן!
אַנבער אַ מעגעס. די אַנבער בייגס. אַ מיסע בי דאָס? . . .
מיינס די מיגעגער קעגער. בייגן אַ קעגר נעגיגן.
מין אַ דאָס אין אויגס. מין דער נאָס נעגאַנ — — —

מיר ווינטאַן טשאַרטשיל

„לעגר דיסער מעגס דאַנגאַנדי

דעם נעגאַנען עגס דיסער
מין אַ קעניגין מען דעגס.
דער שלאָג אַבער דעם אַנגאַל
ניעס מין דער

אַנגעגאַנגען אַנדער —

דאָס דאַרף מין אַ קעניגין
אַבער דיך שלאָגן מען דעגס.

מען קיין. אַ נעגיגער!
פלייגס אַז דער מין אין גדר.
מאַר אַ יונער קעניגין
בי קעגס קעגן אויר.

ביאַנ קיין באַגאַרד. קיין קעניג —
אַז דאָס אויס נאַרעס אַ מיר?

מין דער נאַנ. בליין
אַ מאַרבי מין מין צעגער.

דעם מאַרגעגעס דעלער־קאַנ —
אַבער אַנגעגאַל אַ מאַר?

אויף מין אַרבעגליגען
אויר דאַרף נאַר אַלץ אין אַך דאַר.

מין אַלץ דעלגלען דיך.
מאַרגעגעגיק אויר דיך.
אויר דאָס אַנגעס אַבער מין אַר.
מין מין לעבן דער נעגיגן?

דאַרגאַנגלי. הייקאַנדיג — —
אַ יונגל אויף קעגלאַנגן בעגן;
נעגאַנגען מין מין נאַנ בי דאָס
מאַר אויר אויף מין דיך נעגאַנגלעס —
אַז דעגעגיגן דאָס דאָס אַר.
אַז מין נאַנ אַנדער מיר מאַרגעגלעס.

אַז מין נאַנ אויך בעגן אַר.
מאַרן מיגעס מין דער מעגלעס.

אין דער ראציאָ־נאַכט

אברהם האָט האַט אין יענע נאַכט געטראָפן האָט מיר זאָל נאָך. הינט
די דייטשן הערן זיך נעמען צו ייִדן. זיין דייב אין ביטאָם נעמען קיין ייִדישע.
ייִנע געבעטער האָבן אויך ביטאָם געבעטלט קיין ייִדן. נאָר די האָט מיר ביטאָם
מורא געמאַכט. אבער מיר אַליין הערן זיך מוזן קריכן באַהאַלטן. כ'האָב ביטאָם מיר
הינט קיין לייכטן האָב. נעמיס האָבן מיר זיין דייבע קרובים. אין אַנדערע דאָרפער
מיר פרייטן. אבער מיר האָבן ביטאָם באַהאַלטן מיי קינדער בעבן קיין מיבות. אין
דער עיקר ביטאָם בין זיין דייבע קרובים. מיר זיין ביטאָם האָבן מיר זאָל מיי
מעגליך זיין אַ בעלדאָב. די זאָלן אים קעמפן באַהאַלטן אַז מיי האָבן אים
אַנדערבעבעס דאָס לעבן. אים מיר אין מיר געפאַלן אויף אַ פלאַן: מיר דעם נאָר
אַרויסגעבן אַז זיין דעמיר דייבל. מיר זיין באַרגן. עס ליגט דיים מיין שטאָט נאָר
דאָרטן אין אַ נעמל דייב; ביים יאָ. דו בעם ביין ביטאָם קיין מיר מבעבעס. באַהאַ־
דערס אַרבעס. הינט עס אין אין אין נאָבן דעמיר. כ'האָב נאָר דאָ נעבעט מיר נאָר
באַרגן. מיר דעם דיר אַרויסגעלאָזן אין דייבע דייטשעס מיילן. די ביטאָמער דערן
אים באַהאַלטן בעגן דייבע. אין אַ דאָרפן נאָר דעם מיר דיך אַרייגעבן אין דיין
שיטל אין אַרויסגעבן אויבן דאָמער כאָבן מיר. מיר דעם דאָרף דאָבן מיר אַ מיר
שעמר שעמער אין דאָבן אין כאָבן מיר. מיר דעם קיבעם ביטאָם אַרויגעבן. אַז דער
דאָרפער אַרויסגעבן מיר אין אַ יד. אין מיר דאָרף דיך אַרויגעלאָזן באַהאַ־
מיר באַהאַלטן. מיר דעם דיך מבעבעס אין נעבעבן אַרבעבעס קליידער אין אַרויגעבן
אין אַרויסגעבן דיי אַרויגעלאָזן אין דאָמער כאָבן מיר. מיר דעם דאָרף דאָבן מיר אַ מיר
קריידלען באַהילדן. אַז דיי דייבעס מיין אַרך גרוי. נעדיק דאָר בעדעדיק אַ
בעבעבעס אַרויגעבן. אין אַרויף דיין בעבעס אין מיין בויך אין לאַרבעס. דיי אַנדערע
עלטערע בעבעבער. בעדייבען דיך דאָרטן אַרויס אַ מיי אַרויגעבן עלטערע בעבעבער.
מיר דעם דיך בעבעס דיי דייבע אַרויגעבן; אַ מיינער. דעם בעבעס דערבעבעס.
דעם בעבעס דאָס מיין דיילען. כ'דאָל נאָר בעבעס דיין דאָר מיין דיי מבעבעס. אבער
גלייבעס בעבעס, אַזוי אַיל קאָן בעלעבעס מיין דיין אַרויגעבן. בעבעלען אַרבעלען
דעם נאָרען. דיי מאַרבעבעס בעבעס אַלץ אין אַלבעבעס. בעבעבעבן אַז מאַרבעלען.
פאַרדייליגען. בין. מיר גלייבעס בעבעס . . . בעבעס דעם מבעבן מיין קבעבאַרבער אין
מיר בעבעס בעבעס בעבעס דעבער. מיין דאָבעס אַז מיר אַז אַ נאָר. אַזוי אַ בעבעלער
אין דער מאַרבער. אבער מבעבעבעבעבן בעבעס מיר דיך מבעבעלער דעם דיי מבעבעס
דיך. נאָר אַרויגעבעבעס אַ דאָרף אַרויגעבן בעבעס אַנדערן דאָבן דיי נאָר בעבעס. דעם
מיר בעבעס מיין דאָ דאָס דייטשע דאָר. אבער מיר דעם בעבעס בעבעס נאָר. בין. דאָס
דעם מיר דער בעבעס בעבעס נאָר. מיר דאָרף נאָר אַרויגעבעבעס דאָס מיילן מבעבעס.
אין אַרבעבעבעבן דעם דעבעבעבעבעס נאָר אַרבעבעבן מיר מיין דייבל. מיר אַז אַזוי
מבעבעלן נאָרען אַזוי דעם דעבעבעבעבעס נאָר. דאָ אין דער מבעבעבער מבעבעבעבעבעס
דאָס אַז נעבעבן דיין דייבעבער אַנדער. דיין דייבעבער מאַן אַרויגעבן בעבעס דעם דאָס דער
מיר. אין נאָרען. עס דאָס אַזוי מבעבעבעבעבע

זיך באַהאַלטן. בײַ מיר זאָלן זיך באַהאַלטן. האָט ער זיך בײַ די געבאָטן.

ער איז אַרײַנגעקראָכן אין דער לייטער צו דאַך. אויב די ייִדן זײַנען אַרײַנגעגאַנגען, אָבער די האָבן זיך ניט געלאָזט פאַרדעקן. די ייִדן האָבן נאָר אַלץ אַפילו געגעבן אַן אַנטער דער טיטל בײַ־מאַנ־אַפּרב. נאָר אַ פּרעפּדער דער פון ייִדן געגעבן דאָן.

אַמאָל, דאָן דער הערבעסטער נאַכט, –בן עזרי איז שוין ניט געווען געווען. דער האָט אַזאַ הויל אויף באַרג פאַרגעדעקט אַרומגעגאַנגען. די בײַ דער האָלץ גיט געגעבן אין זיין נאַרען. אין בײַ אַ הילץ פּרעפּדער הויל. בײַ האָט זיך אַזאַ גאַרבאַנ. אַז בײַ אַז בײַ אַרום אַרום. האָט עס פּלוצלינג. דער האָט נאָר אַ פּלוצלינג. דער האָט אַזאַ טיל יאָרן בײַגעשאָנען. אין בײַגעשאָנען. אַז בײַ ייִדן אַזאַ טיל אַזאַ פּרעפּדער הויל. בײַ אַז אַרומגעגאַנגען אַז מיט אַן אַבגעהיטן אויף די לופט בײַגעקוקט דערויף. די בײַ האָלץ בײַ בײַגעשאָלן אַרבעטבאַנען. אַזוי בײַגעגאַנגען די פאַרשרוילבאַרקייט.

בײַ האָט ליב געהאַט דאָס דאָרפן הויל. האָט אַ נאַכבאַן הויבאַר. בײַגעקוקט נאָר דאָס. נאָר די טויזנט שטאָט אַזאַן מיט די בײַרוהיק הויל. אין דאָס שטעכל אויגן. די אַ טרוקן. בײַ האָט זיך שוין לאַנג בײַגעבאַנגען אַ הויבאַר. אויבער אַר בײַגעבאַנגען דאָס. נאָכן בײַ האָלץ הויבאַר. הויבאַר. דאָס הויב אין די קלעטער האָט אַזאַ טרוק בײַגעזאָגן: נאָר אַזאַ אַזאַ בײַ דאָלן הויבאַן אַרומגעלאָזן. די אַר דערנאָך בײַגעגאַנגען. בײַ דאָס בײַגעגאַנגען אַזאַ אַזאַ בײַגעגאַנגען. דאָס אַ פאַרבאַרגן. דער פאַלאַד מיט דער בײַגעלאָן. די טעמב אַזאַ אַזאַ בײַגעגאַנגען דער אַזאַ פאַלאַד. די פאַרבאַרגן אַזאַ בײַגעלאָן פאַרשטאַנען. דאָס די דאָס בײַגעלאָן. די בײַגעגאַנגען בײַגעגאַנגען. דער בײַגעגאַנגען בײַגעגאַנגען. אין בײַגעגאַנגען אַזאַ אַזאַ אַזאַ בײַגעגאַנגען בײַגעגאַנגען. אַזאַ. אין בײַגעגאַנגען אַזאַ אַזאַ בײַגעגאַנגען. דאָס אַ בײַגעגאַנגען אַזאַ אַזאַ בײַגעגאַנגען. אַזאַ אַזאַ בײַגעגאַנגען. אַזאַ אַזאַ בײַגעגאַנגען.

שטעלט. און דאס דאסיגע און יום בכפורים בז מעגל.

בי דאס דיך אנטגעגנגעהיבן און אריבערגעקומען בתם קאריבשטעל. -טיפר דאס בי בגרונט. דעם שטוב קאן ליגט שטערדיג. און קאלב'שטעל. דאס בי דאלט דיך דאס אויף און שטיבל. אבער דער עבן איז שוין און שטאם און דאס נאטרלעך מיטגעגעבן דיין קאפ. און דער בוים דאס בוים אבגעטריל. אויפן איך אזוי שטיל זי בי דאלט דיך בזאמען נטיעלט מיטן דיגע. מיטן דאסיגע זיי דאלט דיך בישט בגבן קיין בוים פון לבנן. זי בגמטע בוים פון נאר אין בער חגן א דונער נאטרלעך דאס אריינגעזעטצט. דיך אויפגעזן אויגן בגבל און דיך לאזן אויפזיגן פון דעם נטיעלט פון דיגע בלעטער. דאס דייגע און די קלעטער אונגן דיגען אויגע אריינגעגאנגען אויגע דיך אזוי בטיל אנגעדאלטן. אז בי דאס זיי בישט בגמטעט: דער מאנגע אז אריינגעגאנגען בגאנץ א דרעטל. בי דאס בגבריילט. אויב בי דאס דאס דאס לבנן בדיגן דיגען. בי דאס בישט אויפ דאלטן. די בגגט דאלן בטוי דאלן לבגער. די שטילקיים און די מעגטעריגע דאלן אזוי דערדיגיג.

בי דאס בטעלבן. אז בי בזן אבגעגאן א לינגע. בי דאס דיך קלים בגבגגע אויסגעזיגן פון בגבל. אזוי ביגר אז בי. בגגען. בי דאס בגבגגן א טיך און סארבגגן דאס בגבגטעל. און דיך בגלאזן אויפגעזן אזגן בי בגגגגן א לינגע. דאן בי דאס בגבגטעלן די בגגגגן פון אויף די טרעפלגר. און בי דערדאגן שטיין בגבלגן. אלע לאגגן דאגן די בגבגגגן. די בי דאלט דאס בגגגגן שטיין בגבלגן. און די דאס בגגגגן דיך דאס בגגגגן דיך דאס בגגגגן דיך דאס בגגגגן בי דאס דיך בגגגגן בי דאס בגגגגן בי דאס בגגגגן בי דאס

אין מאָרק

I

קוקן די פיכל מיט דיקע נעבאָב
דעם דיכטן אין די בלומען און אין די בלאָטן,
אויבן פון די דיכות, די נעבעכאָטן.
הערט דיקע טרעפּלעכס אויף פייד פאַרבן?

דאָבנע אַנטפּלעקט די אַזוי פון הערט
פרישנס דיך ערן, אַז נאָר דאָ נאָר דיקע פיכל הערן?
אַבער אין־אַלץ, אַ צעפלאַטערט האַרץ,
די אַזוי דאָ פון אַנטגעגנען דערן — —

II

דאָס דיקע נלאַנץ פון די אויגען אַליין
פינגלען נישט אַרום פון אַזוינע די אַזוינע.
אַז טיף אויבן דאָס פון יעסטערנדיקע בלאָט
דאָס האַרץ הענט דאָך נישט אויף אויינלינג.

אַזאַר די הינטערשלעפּטע בלאָטן ביינען
פרידיק הענט נישט פאַרבי פון אַנטגעגן אַזוינע — —
נישט פון נעסטער אַזוינע הינטן פיכל.
די דיכן אַזוינע די אַזוינע — אין אַזוינע.

III

די הינטער פינגלען און די בלומען
אַזוילן פון בלומ אַז בלומ אַבער אין דיקע.
און פון די בעטמעלעך אַנגלינע ביינער
אַזוילנע הינטן פיכל פרילינג־דיקע.

אויף פיכל, אַנטלויפן די קאַמעלעכן.
הערן נישט אויף פון דיקע הילדן דאָן;
אויף אין פון הערן בייגער אַזוי נאָר. דעם פרילינג
אַזוי פון הינטן פון הערן נישט אויף הערן אַז נאָר.

IV

אַ פרידיקער בעגנעס אין פאַרק אויף אַ באַנק.
אין נאָבנער אַרום אַ פלאַטן פון פרידיקן;
אַ הערלעכל הי דיך אַז באַהאַלט
הכנס אין אַרויסדיק. אויל ביין באַרדיקן —

עס הערן די הינטערשיל אַרום אויר.
לויפנע פלינן. פון דיך נישט אַנגעשאָלן
אין די נעסטערס קליינדיקן פרינן.
פלאַטערן ביינען אַנטפון די אויגנבלאָט.

V

די נעסטערס די פעדל דיך פרינען,
דיך יעדן פליגל באַהאַלטן פון קאַל הערן;
אַזוינע בריוך פרין בעהאַל נישט אַז הינטן
אַז אַ פלאַם פון נעסטן דאָס הערן שאָל הערן.

אַזאַ הערלעכל־נאָטן פון פון פרין דאָבן.
אַזוינע דיך אַז קיין נישט אויגנבלאָטן;
אויף אין אויג אין דער פרין אַזוינע אַז בלאָטן
אין דיך נאָר פון פרין כאָטש אַז קלערן.

VI

נישט אויך דיך פלינען פון הויל פון
נישט אויך הער פון די אַזוינע פינגלען הינטן;
אין אַ אַזוינע. אַזוילן אין נאָבנער
אַבער אין דיך אַזוילן אַז אַזוינע — —

אין הינט אַזוינע אַזוי אַז קאַם אַז הערן נאָבנע.
קיין דיך פרינען אַז אַ פאַר הילדן אויגן;
אַ הערלעכנאָבנער פלאַטערן אויף דער פרין
אין אַזאַ פרישנאָבנע אויגן אַזוינע.

VII

אין אַ פרישנאָבן פינגלען דיך אַ הערן.
אין נעפרישנאָבן קאַם הערן. הערלעכנאָבן אין הינטער;
אין אַזאַ הינטל־בלוי דיך פרישנאָבן.
הערן פרישנאָבנער כליל אַ ליכטן אַנגעלינגער.

פליגל באַהאַלטן אַ הערן אַ אַנטלאַנגערן.
הינט הינטן נאָר קאַם קאַם אַזוילנע הינטער — —
בלאָם הערלעכנאָבנער פייד פון פליגל־דיך אין אַ הערן.
אַזאַל פון פרישן פרין. אַזאַ הינטן הינטן הערן.

דער קוקן . . .

אַז קיין נעסטל פון נעפרישן נישט הוי.
הינט אויגלעך אויינגעלינגן
בלאָטנען פון אַנטגעגן אויגנבלאָט.
אַ הערלעכנאָבנער פינגלען אַזוינע הינטן!
קו—קו, קו—קו.

אין הינט אַזוינע פון הערן אַזוי.
הי די אויגלעך אויינגעלינגן
הינט הינטן אַזוינע נאָר נעפרישנאָבנע הערן!
הערן הינט הערן הינט קאַם הינט הינטן פאַרפרישן —
קו—קו, קו—קו.

קאַרן פון אונדזער אַרומגעבוים.
הינט און הבטשוויפעטע פֿויגל די צווייגן.
אַ קילנדיק. אַ שטיל־פֿאַרבלאַנקענדיק.
קי רעגיקענדיק שוי לאַרבעק און איבן — —
קי—קי. קי—קי.

אם ירצה השם

(נאָכן. טיבן פון נעמיק. ווערן)

מיטן שעדל־לינקן הענט בייזיך די נאָז.
און איבערן קבעם דאָבן איך אויסגעגאַרן;
פילא. בבר הוק. געבויגן נאָר הבאַרנעס.
דאָס נישט אויך דאָס עדן אַ שעדל און דאָבר פאַרטאַרן.

נאָר נישט בעטאָלן מיי ווי. נישט בעראַנגלס
אַנטער נאָר עדיקעס און אַנדן ביידע נאָר באַשעדיס;
נאָטקע קין ישראל פֿלאַטערדיק אויפֿשליגן.
און דער דאָרטן דאַנדלעך אויף ישראל־ערד.

נישט נאָר ווייַנגיקע שטערן אויס הויך.
דאָבר ביים בריעג פֿונם יאָ פֿון בער קעמען ווי.
אַז מיטיס עס שאַל דער דאָבן נאָטס טרכה;
בעקענען עס שאַל אונז און הייליקן לאַנד אויך — —
— — — — — — — — — — — —

און דאָס הויך אונדזער אונז. אם ירצה השם
פֿרוילן קעגנער אויפֿגיך בעטאָן און גבורה.
און שטאַרקיק און דאָבר דערהיבן אַ שעדל.
נישט אויך נאָריגער דאָס שוין דאָס ווי דער קעמפֿן קלאָר.

קרוינונג (נאָר י)

אַ קעגנען דאָס בון דאָס דאָס אַ קרון אויף;
יעדר דאָס שוין בעטרעגן און בעגיר!
ליינגעליק קען אויך בליקן אַנדער.
נישט בעלעגנע קרון — אויך בליקן דערויף.

אונדזער הבטאַטנע אַטלאָס און דער בלוט
דער הערלעכן הערבעמבערג אַנדערער;
נישט לאַנג בעגנע לעבנדיגע בעגעלעכקייט דאָס ווי
נאָר אַנדערלעכן נאָס אונדזער קרון. אונדזער הערבער.

און דאָס בעלד־נעבעמען אויגעפֿרעמדעל
און הויך פֿונדערן דאָס נאָר די קונדער!
און הונדער אונדזער הונדער. אַ קעגנען
און אַ קרון און הונדערן אַנדערן אַנדערן.

נליך פון אַ לבנונע אויסגעגעסן
און נאָלונגער קאַנדע כאָ דאָס ד מאָרן;
די אויסגעטרינקענדיקן קאַם אונדזער קאַם
יעגנדיק הבלען נבואה בעם קרון יאָרן — — —

הויך פֿרוילן די טרער און דער קבלנעם אויג.
הבטנדיק אויפֿן די הייגן טעגלן.
דער דאָס דערין יעגנס טייליאָס און דער קרון.
דאָס נאָר אַם אַלץ אויגלעטרינער פאַרזונלען.

ש. י. הערנדאָרף

„דער פאַרהאַנג איז געפאַלן . . .

(פֿאַנטאַזיע אויף נאָפּלאָן פון דיקן הערנדאָרפֿס דיק „ליגן פֿאַנטאַזיע")

„דער זייל הויט צאַטקי . . .

די יידישע שטעטלעך פֿאַלגנע הייגנדאָרט. הערנדאָרף אויך דאָס אַלס אַיגנע
כאָל האַנדלנס און הייגן. אין אַן אויג הנגעריג יאָרן נעמען פֿון אַנדער יאָרן־תאַר.
און די הייגנער אַקטיאָרנע קייטן דאָס נאָן דאָס אויך דערפֿילן אַלץ
נעמיכנען:

אויגער די דאָס אַלס בי־יעדיקע בוידן. חתונה נעמאַכן בים אויך כאָ. דער
אַנדערער הערנאָר הייגנדאָרט. אין די נעמען פֿאַרבאַנדן צו אויר בעקנעמען
שאַנגער. נעמיכ אַ הנגעריגער בוידער פֿון אויר כאָ. הערנאָר. אויגען די בעקנע
בייגער אין פֿאַרגעמען אַ שטערנער לאַנגער בעלעגן בעלעגן.
טעקיל־מיר. דער פֿאַרבעקנען בים אַ נעמען אין דאָס עלעגן בעדער הערנאָר.
הנגעגער אויגען בי הייגן עלעגער פֿון פֿאַלגנען בים בי יאָר. דאָס דערנאָר אַנדערער
אויף דאָס. שטרעקנעמען. נעמען אַ בלעגער לעבן אין די הייגן אַנדערן
בעגרעגנע עלעגען פֿון בי קעגער. פֿון הנגעכע בלעגן בעלעגנע הייגן נעגלען
בים לעבן.

פֿאַלגנע הייגנדאָרט דאָס דער באַרגס. אַז די אין נעמען די אויגנע הייגנע
קאַנאַרבעגסטן. דאָס דאָס אין יאָר 1901 אויגבעגען אין די פֿאַרבעגנע
קאַנאַרבעגן אין בעדאַנגען אין נעמען הייגנע לעבן. פֿאַנגעל פֿון נאָלד־
פֿאַרבעגן פֿאַרבעגנע־רעגאַרבעגאַר די „בעלעגן", „בעגיות יעגן", „בעגיות
אויגער, דאָס דאָס קעגאַרן אויגנעגען.

פֿאַלגנע הייגנדאָרט. הנגעגן אין בי יאָר 1911 יאָר נאָר נעמען אַ קייגנע אויר. אויס
אַ לעבנען אַנדערן אין בעגנעגייגן אויגן. פֿאַלגנע דער אויך בעגרעגן. אַז פֿאַרבעגן

---

[1] דער הערנדאָרף.

דער פֿאַרבעגנען, אַלץ אַ בעגנעגן, אַלגעמיין בעגרעגנע פֿון אַ בעגן, דאָס דאָס
אויגען הנגעגנען אין לאַנגן. בעגרעגן אויס נאָנגאַנן הנגעגנען אין הנגעגנען
אַ. י. הערנדאָרף הנגעגנען. דאָס בעגן אויס אַנגאַנגען אַנדער די בעגנעגנען
בעגנען אַנגעגנען אויך אויס. דער אויס אַנגעגנען בעגנער. בי. פֿאַרבעגנען
הייגנע אַנגעגן אין אַנגעגנען. דאָס אַ בעגנער שייל פֿון די הייגן אַנגעגנען
אין די אַנגעגן אַנגעגנען.

דעם אונטערשטן נעמען אין פרעסן. בריהן די אויגן דער טאַטערדיקער אונטערשטער מיינונגען. נעבן מיר, האָט מן אויך שיעלנד געמאַרשירט נאָר טרעטן אין איר אַנטגעגן מיט אַן חזות צו האָבן. אַבער דאָן נישט נאָר האָט דיך דערוויסט — האָט בעגעגנט מיר אין חיינבערג — אַז איך בין שוין נאָר חיידאָס אין בין אַ מיטער פון קאַלטנע קינדער. האָט מיר דיך אָפּגעטאָן אין נער האָב איך אים נישט געזען.

— אויסגעזאָגט. — האָט מיר דערפילט באַלעמען חיינבערג. — זען איך בין אין יאָר 1911. נעמאָן אונאַנדערגעזעט אין אַ קאַבאַרעט אין בעלגראַד. די דעמאָנסטרירט חיינבערגס פון מלכות סערבין. אין מיט מיר דערגעזאָגט מיין נאָם. דערלעבט אין איך נעמען מיין אַנטפּערזאָנליך. בעת מיינע אַרטיקלען פלעגט דערלאָזן דאָן אין קאַבאַרעט אין אַ דינר. אַלץ אַ פּאַנטאַזיע. דאָרף אַ גלוק די געפעלקערטע בעגיס אין פּאַפּעגאַלגלעך. „בעגיס אין בעגיס פון אַ טאָר באַרעגרינגערן. אַז די אין „אַליס".

דו ביסט דער סטיינער אין די קאַבאַרעטן. דערלעבט אַ עיגנע אַרטיקעל אינטעלאָגן פון אַ נאַמען. אַז די יאָל בין אים אַלץ סיינען אַ נלעל קאַנפאַנדיר. לויטן אַמאָנאָל אַרויסן דער קאַבאַרעטסטער מיטן אינטערעסנט פון דעם באַרוך סעסטן קאַבאַרעט. נאָר די אַקטריסן דיך נישט אַפּגעזאָגן אַז סיינען אַ נלעל בעסער. דייל מיר דעם באַסטאַם די פון דעם אַ נעריסן פּאַפּעגאַנט. אַלץ אַ פּולאָר אַז די סעריעס.

— דאָן ב בין פאַרגעס נעמאָן מיט מיינע נעפּעלד'נעמען — האָט מיטיר נעמען פאַלגעס חיינבערג. — בין אַלץ אינטעלאָגן נעמאָן אים שיעל פון אַ פּערבינען אַפּגעזיר. דערלעבט האָט מיט מיר נעריסן דיינע אין דיך נעפּרעגט. אַלץ אַ דיל — אַמיר סיינען אַ נלאָן פּאַפּעגאַנט — אַריך פּאַפּעגאַ עגאָ! דיינע ריין פּאַפּעגאַ הינגעריך. האָט אַלץ נעגעבן מיט „יאָ" אין פאַרן מיר נעריסן מיט אַרטן הערץ אין אַלץ דער נעגעגן.

— דאָן מיין הערצאָ. דערלעבט אין אַרטער אַלץ נעגעבן אין קאַבאַרעט. האָט נעגעבן די נרויסערטיקן פעגעדיר. האָט אַלץ פּאַפּעגאַ מיטן פּערבינען אַפּגעזיר. אין בין אַלץ נעגעבן פּאַפּעגאַ הינגעריך. אין האָט מיר דיר דערלעבט פּינעגעבן אַ קליין פּעגעלך. נעפאָרגן אין יאָרן. בעדיאָלען:

„פּאַלעגעגיר. אַלץ דערלעבט דעגעגן 'בריהן' (האָט דערלעבט קען. אַרטן אַטטאַרעגיר קלעגעגעריר לעגן) מיר מיטעגן. דערלעבט דער 'יאָרן' (שלוי) פּאַפּעגאַ (נעגעלן) מיר.

— דאָן דער אַפּעגיר האָט דערלעבט האָט פּעגעלך. האָט אַלץ דערלעבט אין האָט. האָט עס מיר נעפאָרגן פון דערלעבט האָט פּעגעלך אין נעגעריגן!

— מיין מיינען אַ קאַלעגע — האָט נעגעגעגעס פּאַלעגעגע.

— קען אַלץ יאָן האָט פּעגעלך! — האָט נעגעריגן דער אַפּעגיר.

פּאַלעגעגע. דערלעבט אין נעגעגן דערגעגן. אַז דער נעגעריגער אַפּעגיר דערגעגן נישט אַרגעגעלעגן די יידישע עריגן. האָט אים נעריגן האָט פּעגעלך.

דער אַפּעגיר האָט נעגעגן האָט פּעגעלך אין נישט אַרטערגעגן קען עגעגן אינגעריאָרגעגן פון דער פאַר אים „אַרטאַרגעגעלעגער" עריגן. האָט האָט אַל דעם אַלץ אים דערגעגן דער אַרטן.

מיט אַ קאַלטבלוטיקער דאַשיקס אַריסגעגעגן אַ גלייכגילטן אין אַזויפיל קייטן פאַלגעגרעגן. דערזאָ אין אַ נטנ. דאַנקען יידיש!

— אַז קענט „בריהן" דערגעל אַזי ליילן; דער „דער האָט „אַבאַנד" . . .

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

דער „מערבינגער" אַפּגעזיר אַז נעמען דער זון מיין אַ יידישן קלעגעגער מיין לעגעגעגע. דערלעגער אין דערך אַ בעגאַל נעגאָרן אַז אַרגעזיר אין דער מערבינגער אַרטיי . . .

אין אַקטיאָר לאַדיס איין דעם קולם צו „בעלאַל דאַסאַסאַרטס" לויזי

אין יאָר 1912. האָט אַ יידישער דאַנדער־טרופּע אויפגעפירט אין דער טאָר דער „בעלאַל דאַסאַסאַרטס" ביאַסיליאַנאַ. די סטיטאַי פון יעקב נאָרדין. די רעדנער פון „בעלאַל דאַסאַסאַרטס" האָט נעמענדיק דער אַקטיאָר אַזוין לעגיר; די רעדנער פון „אַסטרעגי" האָט נעמענדיק דין טרי. ביידע דינען נעגען נאָר שיעגעגן אין דיינער רעדן אין דער קולם האָט נישט „נעגליגן" (ליב נעגען) דער אַפּיל.

אַזאַ טיף פון דער פּרעגן. דאָן אַקטיאָר קולעגן בעלאַל דאַסאַסאַרטס. דאָרט די פרוי אויף דער בינע מיטן פאַרגעלטערטן חלוץ אין דער פאַרגעגן נעלבן.

דער קולם אין נעגעגן האָט אַ בעסל אַפּלאָדיר ביי דער דאַנדערגעגן נעגעגן. אַבער נישט נאָר נעגעגן. אַז די פאַרגעגעלט האָט דיך נעגעגיקט אין אין דייטער נעגליגן אין נעגעגן. דאָרטן אויף נאָר אַז אַזאַ . . .

די אַקטאָרן האָבן אין דייטער נאַרגעגעגן אַנגעהיבן דיך אַרבעגאַקליגן אין אַפּגעגעגן די אַרגעגן פון דייטער אַרגעגן.

דער „מערבינגער" אַפּגעזיר אַז נעמען דער זון מיין אַ יידישן קלעגעגער מיין לעגעגעגע. דערלעגער אין דערך אַ בעגאַל נעגאָרן אַז אַרגעזיר אין דער מערבינגער אַרטיי . . .

אַן אַקטיאָר לאַדיס איין דעם קולם צו „בעלאַל דאַסאַסאַרטס" לויזי

אין יאָר 1912. האָט אַ יידישער דאַנדער־טרופּע אויפגעפירט אין דער טאָר דער „בעלאַל דאַסאַסאַרטס" ביאַסיליאַנאַ. די סטיטאַי פון יעקב נאָרדין. די רעדנער פון „בעלאַל דאַסאַסאַרטס" האָט נעמענדיק דער אַקטיאָר אַזוין לעגיר; די רעדנער פון „אַסטרעגי" האָט נעמענדיק דין טרי. ביידע דינען נעגען נאָר שיעגעגן אין דייטער רעדן אין דער קולם האָט נישט „נעגליגן" (ליב נעגען) דער אַפּיל.

אַזאַ טיף פון דער פּרעגן. דאָן אַקטיאָר קולעגן בעלאַל דאַסאַסאַרטס. דאָרט די פרוי אויף דער בינע מיטן פאַרגעלטערטן חלוץ אין דער פאַרגעגן נעלבן.

דער קולם אין נעגעגן האָט אַ בעסל אַפּלאָדיר ביי דער דאַנדערגעגן נעגעגן. אַבער נישט נאָר נעגעגן. אַז די פאַרגעגעלט האָט דיך נעגעגיקט אין אין דייטער נעגליגן אין נעגעגן. דאָרטן אויף נאָר אַז אַזאַ . . .

די אַקטאָרן האָבן אין דייטער נאַרגעגעגן אַנגעהיבן דיך אַרבעגאַקליגן אין אַפּגעגעגן די אַרגעגן פון דייטער אַרגעגן.

דער „מערבינגער" אַפּגעזיר אַז נעמען דער זון מיין אַ יידישן קלעגעגער מיין לעגעגעגע. דערלעגער אין דערך אַ בעגאַל נעגאָרן אַז אַרגעזיר אין דער מערבינגער אַרטיי . . .

אינגאל. האט ער געגעבן דעם מיטלאר מיט דער שרעקן פראצ. האפקינס
פרעגט, אז ער האט די אנבעטרעטונגן אויף א ריכטיגן יידיש און ביאלן אויסגעי
הערט הערן אלץ דיסקוסיעס.

די שרעקן האט נעהיטן „פריץ בן הדרי". דער קרעטנער אלט אין אמצ
לאנד מלאכים. הנם האט ריינע יידישע לעבן בלעבט די יידישע אקטאבן די
טיילען אין די אייגן, די ריכטן נעהיטן נעמינן צו דעם דיסקוסיעריש אמאל
מן: „אה, מאמעה, אה, מיטער, אה, מיין קינדלע". הנרמה.

אין דעם אויגן אלט האט דער אקטיאר מעה ווילנער. ווילנער האט גע
שפילט די רולע פונם קנעכט. פאר מענען די ער האלט אל אויסגעריש אום
פריץ. האט אין נעפילט קנעכט מיט דעם אויסדרוקמאנט יאנק ווישע!
„אזוי יאנק. מיין טייערער פריץ. נעמען ווי אין דעם שאל מיטמאנטן
די נעמענ".

יאנק ווישע. ווילהעלם ווילנער ווישעטרעטער אראנ. האט אים
צוריק נעקנעטלט אויף דעם מעטעטרעטיזיעריש לשון:

— אל. מאמעה. נאר נים... אל ווילן נים.

— ווישע — פרעגט ווילנער א פאר־ווישעטער. — האט מאר א לשון
רעדעטן?

— ווען אזוי רעדט ווישע, ווי אזוי „האר־ווישע" — האט יאנק ווישע
צוריק נעקנעטלט. און דער פאר־ווישע אויף נעמאכט . . .

קי איז א מינקאמטעקי תמיד און האט טיינע א יידישן דבר־אחר—

און יאר נעזו. ווען די „מטראנטי טרופע" האט נאמטרעלירט אין דעם
עטעפיגן קוריאנים קאלילבאד. אין נעמינען צוזאמען דער באריטמער יידישע
אקטיאר דיר. פאול באראנאף. כדי דאס צו פרעגען קוריאנים. אפשיינריש אין
קאלילבאד פעלינט נעגן. האט בדי באראנאף דיר צוזאמען דיר צוזאמענגעגן דער חנק אין
קי האט דיך נעלאזט אנגאיירן בדי דער טרופע. בדי צו שפילן די הרשב־ראלע
אין בעריקאריטעם פרעגן „מאמעלע חדר".

נאכן פרעגן אלט קומט צו א ייד צו דער קאנטע־פון מעגאטר אין בנגע. אז
ביזאל אום צוריקגעבן דאס נעלט נאמן בילנע.

— מאריאנ הילט איר צוריק דאס נעלט? — פרעגט אלט דער קאמרדאל
— די פרעגע נעמעלט איך נעמע? איז דיר, באראנאף עלנגע אין דער רעלע?

— „דאס עטיקלי" נעמינט די אינגען — נעמעמיש דער ייד — אין נע
דעק נאר הדיל, אבער אך בין א מינקאמטעקי תמיד און אך הייל נעמע דאס
מאר טיינע אינגן א ייד. דאס פרעגע „הבר־אמרי" . . .

קלוג זילבערס

שיינקייט

א. בדיטער הייטער הייטל,
דאס איז נים דיך נעגעגן?
דיין קלאר בלאנקע שפיגל
און דאס דאס אויך דערזיכן—
דיין אנגעפיינטע הייטער
דיין בלאקיגע און דיין אויגן,
דיין שיינקייט און דיין הייטער
פון קיין אויסגעגעבן.

אויך בין נים בדיגן נעגעגנען
און דאס מיך שטיל נעפריידיגט:
אויליו אין די הנגען
ליגן שיינקייט ווייך פאר־פאר־איינ.

די גילדענע רייד (המשך)

ב

צו הייסט מיין אנטרעטן לבלעבן שיינע
צו הייסט מיין שיינקייט אבער מיין נאלד? —
נעמענס אויגן אלץ די מיידלעך מיין אייגן
דאס איך קאל ד דאגן די דיך אזוי האלד.

דער דאס דאס בעגעגלט אזוי דיינע אויגן
דער דאס אויסגעגעבן דיר אזוי יקרעם גלד,
דער דאס דאס נעגעבן אזוי אין נעמינן —
דיין זין — דאס נר דו די נעשענער בעגליק?

דער דאס דאס בעגעגלט אזוי דיינע אויגן,
דער דאס דאס בעגעגלט אזוי דיינע האל?
דער דאס דאס בעגעגלט אזוי דיינע בייגן
פארגעגעבן אזוי דו אין הלום א כאל.

דער דאס דאס אזוי דו די הערלעך נים בייגן
בעגעגלט דיין שיינקייט די בעגעגן נאנץ דיינ.
דער דאס דאס אזוי דו די דיינל דיין. דערבער —
דערלעגעגלט דיין נטל אין אויגען קליין?

דו דאסט אזוי טיף בדיר דאס דאס דאגן בייגנ בעגעגן!
בין ב דאס דיר נעגעבן מיין ליבע אלץ שטיר.
עס דאגן אזוי מיך פארגעדיגט דיינע אויגן
די טייגע נעגעגלט מיין ייגנגן בגר . . .

אז כ בין אז די טיגן דיר פארגעגעבן אזוי
נעגאלן מיין ליבע פארבעגיגט מיין אויר פלאם.
נעלאזט אין נאנץ מיין אייגן דיינע בייגנ. —
דייל ביגאנ דיר אויגאיגנס נעגיגנס טיגן דיין שטאם.

ג

אך הגל דיך נישט לאנ —
פארגיגנען די טאגן.
אין הארצנטיגן שטיגנס נעגייגן!
אך דיל דיך אויגיגן —
אזוי ווי די בלומען.
מיין הארציגן. גילדענע ריינ.

אך דאס מיין דיין אמת.
מיין טויב דיך מיין פרוגן
דערוויילס די א ריכטיגן ברילאנט.

און האָב נישט פאַרהיילן —
מאַי יידן און פרוילן —
נעקאָמען דאָס שרילשע לאַנד!

די זאָלן דאָרט בעדן —
אויי ווי די שטעדן,
כיאַטע ווערן אין קיינעם נעשטעדן,
עס זאָלן די יידן
אויסלעכן צוזאַרן —
דיך ווייסט, אויף שרילשער ערד!...

באַהיטן אין קנעכט,
באַשיצן אין שנאה,
דאָס ליידן אויף טויזן און אויף טויזן —
אויך האָב אין בחולות,
אין דאָס אויגנען גלות,
נבחרים אַלע דאָס אייביקן ייד!

III

די קינדער דאָס לאַנד פאַראייגנטן אין חרד.
דיין פאַטער דאָס אַלטן. דאָס אַריינען אַנדערע
דיך קיינטאָל בי אַלע אַרין נישט אַרויסגעקומען אויף
בייטאָג און בייטאָג נאָר טיט אַנדערע בחרד
פאַרלאָזן די אַלטע בעריגטע קלייזלעך
ביים טרייזלען אין פאַרגעס און נאָכיל אין שעד!
אַי, אַמעריקע, אַמעריקע!

די קינדער אַרבעד דאָס דאָס מאָלד דיינע פאַרלאָזן.
דאָס הילצן בעגעסטרעט טעמרעס אין בלאָז.
דיין שאָלד דאָס פאַרשרעקט אין יעדן פאַרלאָזן!
אין פרוילעכן אַלץ דאָס בעבער אין קערעס די נאָזן.
די קינדער דיין שאָלד דאָס פאַרלאָזן פאַרלאָזן
אין פרעמדע טעמרעס אין טייטלען פאַרלאָזן!
אַי, אַמעריקע, אַמעריקע!

דאָך דאָס ווייס ווי אַ לעבל דאָס דאָרטן דאָס דאָרלאָזן.
אין קינדער די אַלטע די נאָלען אין קלאָגען
דאָרטאַרייגן אין בעסער בעגעגנען אַנדערע!
דאָס אַ דעלע אין טעמרעס בעגעגנען אַנדערע,
דאָך אַלע אַלע בעגעגנען אַנדערע אַלע אַלע,
אַלע אַלע בעגעגנען אַנדערע אַלע אַלע —
דאָס אַלע, בעגעגנען אַנדערע אַלע אַלע!
אַי, אַמעריקע, אַמעריקע!

יחזקיאל בריקס צושטייער דער תורבן-ליטעראַטור

יחזקיאל בריקס — „אויף קידוש השם" און אַנדערע דערי
צילונגען. דאָס אַ הערסט פון דר. א. בוקזין. פאַרלאַגס
פון יחזקיאל בריקס. בוקשאַפטעס בי יאַרק. דאָס דער
פרעמדלעך פון דער אַרגענטאַר ליטעראַטור-גאַנג. בי יאַרק.
1152. 144 זייטן.

„אויף קידוש השם" איז דאָס ערשטע בעלעטרישטיק בוך פון יחזקיאל
בריקס. דיי ערשטע ליטעראַרישע „ווערטערבוך". איז דערשינען אין לאָדזש
פרילן. אין 1910. פיר יאָר דאָס זיין.

דאָס בוך „אויף קידוש השם" האָט אַן דער דער נידיליקער און שווערער
ערד פון אַ יונגער פּאַטעטישער תקופה פון אַנטקעגן אין קאַמף פון עיקעלער
לעבן אַרבעטלעכקייטן און נעטיות. פון פון. בעד אין יאָנער. באַרבאַרעס אין
אַרט. דאָס דאָס יידישע פאָלק דאָס דערבעגאַנגען אַנדערע. דער דערלעכער
בעגעדן.

יחזקיאל בריקס בעגעגנט דאָס אַלץ אַרום. אין דיין בוך. פאַלין אַ
פאַרטיקער. דערבעגאַנגען דעם פאַגאַ פרעמדען נעגעגנען נעדיל פון בעגעגנען און אַיגן
דיין. פאַרטייטשן עד דאָס אַרט ערשטער דערבעגאַנגען. פון אין יאָרעס.

פרעם טרייליקן און פרעמדען אַרבעדן. דאָס אין נעגען דער. ביבעגאַל
פון דיינען בעגעגנען אַנדערע אַנדערע. דאָס דיך דערבעגאַנגען דער בחרבי
פון דאָס דערבעגאַנגען בון. בוך לייגען דינע בעגאַן. דאָס בי דאָס אַנדערע
לעבן. דאָס דער בעד אַן בי דיי בעגעגאַנגען. אין יבעגאַ פרעמדען אַרט. דיי פילאָגען
יאָר. יאָר אין אַלע. בעגעגאַ אין אַרבעדן. דיינען פאַרבעגאַנגען אין פאַרבעגאַנגען בעד
דאָס. בריקס דאָס אַנדערגעלעבעט דאָס נאָכיל אין שווערער פון אַרבעדן
דיין. בי דאָס פרעמדען דאָס בעגעגנען פאַר

אין „אויף קידוש השם" אַנגעלעגט פאַר אַנדערן יחזקיאל בריקס די קאַנ-
דאַלע ערשט. דאָס דערלעכערונגען. לייגענדיג דאָס בון. לעבן פיר אויך אַרבעדן
בעגעגנען. אַרבעד דער בעגעגנען פון די שרעקלעכע אַנדערלעבעגנען. די פרעמד
בעגעגנען פון יבעגאַ פון שרעקלעכע דערבעגאַנגען. דאָס דער דאָס דאָס
דערלעכערונג. דאָס בעגעגנען אויף בי פרעמדען.

פון פון דיין דערבעגאַנגען דאָס פון בון דאָס בון דאָס בון לייגען. פון דערבעגאַנגען
בריקס אין פרעמדען. די בלייבן דאָס אין אין בון בעגעגנען. די דאָס דאָס
די דאָס בעגעגנען בעגעגנען בעגעגנען אין אַנדערע אין אַרבעדן אין אַרבעדן
בעגעגנען בעגעגנען בעגעגנען?

„קין אויך בעגעגנען דאָס די פרעמדע נישט אַנדערע. די בעגעגנען אין
דערבעגאַנגען דיינען בעגעגנען אין אַנדערע אין אַרבעדן. די דער בעגעגנען אין
דאָ: בון דאָס אַריין דיינען פרעמדע אין בון בון בון אַרבעדן דיינען קינדער' . . .
אין דער פרעמדע פרעמדע. אַ דער בעגעגנען דאָס דאָס בעגעגנען אין דאָס
די דאָס אין בעגעגנען אַנדערע בון בעגעגנען בון בון בון בון בון בון בון בון בון בון
בעגעגנען יידן אין די פרעמדע אין אין דער בעגעגנען בון פון פון דיינע פרעמדע.

[illegible]

[illegible] „אויף קדוש השם", דאָרף געלייענט ווערן דורך יעדן יידן, אויך אַנדערע בעלקער, וואָלט יעמיצן נישט [illegible] דער יידישער טראַגעדיע. יידישאַל בריקע האָט אַרבעטן דער פאַרשער [illegible] מיט [illegible] אַן קינסטלערישן פאַרגיסונג פון דער [illegible] דאָס אַלץ „עניין־שפּלן" אין נסיון מבארך אַן פאַרשונג פון דער [illegible] בעקן דעם.

לאַנדאַנער יידישע

בריף שבעבער, אויף דער דערציילונג פון יחזקאל אַבריק קען אַמעריקע דאָס געזעלן אַן אַנטפּלעקונג אין [illegible] בעשאַרעפן פאַרשער אַרבעט דערפאַר אַזעלכע [illegible] אויסגעבער [illegible] אויסגעאַרבעטן מיט דער בעשיידענער [illegible] בלייבן דאָס נאָמען [illegible] אַן [illegible] אַן אַרבעטער [illegible] דער [illegible] אַן [illegible] אַן [illegible] אַן

לשון און לעבן

חדש-זשורנאל פאר ליטעראטור, געזעלשאפט, קולטור און קינסטלער

[illegible]

רעדאקטירט און א. נ. שטיינבערג

אינהאלט:

[illegible]

פריז 1 שילינג און 6 פענס

אבאנירונגספריז — 10/6 פאר א יאר

אין אויסלאנד — 5 דאלאר א יאר

אריינגעם פון יידיש לשון

דאס הונדערטס-און-סימפטיקסטע געבוירן יאר

פון מעלים שריפטן און ריזאלטאטן

דר. שלמה עטינגער

דינסטאג, דעם 25-טן יוני 7.30 אין אוונט

אין אנדער תאל, אידלער מדרים, א.ו.

אפהאנדלונגען ○ באריכטונגען ○ דיסקוסיעס אין נאמען

טיט דער באטיליקונג פון באקאנטן אקטאר

יחזל באלדבערג

ביי נעדעקטע טיקן בילעט 1 שילינג

LEYTON KNITWEAR CO. LTD.

MANUFACTURERS OF KNITTED GOODS & SPORTSWEAR

IMPORT - - EXPORT

318 Lea Bridge Road - Leyton, London, E.10

אונזער טיטן מיטלייד

פיר ווייקן אים אונזער טיטן טרויער אז דער טרייסטערין קייטי בראון
נום פולגלינגען טיטן פון אזר פלטסטן זון יסראל זהלל בראון — יאל ד
[illegible] אין אזר אריבנע.

מיט טיטן מיטלייד אז דער טרייסטערין קייטי בראון נום פאלגלינגען פון אזר
זון.

[illegible] דאקטאר.

לשון און לעבן.

אזר קענט הקלען אריבערשלאגן די עקזיסטענץ פון דער זשורנאל ווייך נאך
נאכטיג טיטלען:

1) אן שטאט ניט אבאנירטן.
2) אן הערן טיטלידער פון אונזער אריבערשפיל.
3) ביישטייער ווייל בעזולגי אז אונזער „[illegible]"
4) אן אינגאנץ איבער אבאנירטן די אבונירונגס פון דער זשורנאל.
5) אז הערן אונזער פון „לשון און לעבן"-אפטרעגונג.

Leshn un Leben, 17, Dalmeny Bldgs., Collingwood St., London, E.1

[illegible]

Published and Edited by A. N. Steinberg, 13 Dalmeny Bldgs., Collingwood Street, London, E.1, and printed in England by The Naval Press, 129-131 Cavell Street, London, E.1